

LITERATURA

“La meva pàtria és un pis d’estudiants i una nevera compartida”

Stefanie Kremser publica la novel·la ‘El dia que vaig aprendre a volar’

JORDI NOPCA
BARCELONA

Després de *Carrer dels oblidats* (Empúries / Salamandra, 2013), novel·la que emmascarava, rere els codis del gènere negre, una esmolada crítica a la gentrificació barcelonina, Stefanie Kremser ha trobat la manera d’acabar un projecte que feia molts anys que arrossegava. “Vaig tenir la primera idea per a *El dia que vaig aprendre a volar* l’any 2000, i no la vaig publicar en alemany fins al 2014 –recorda–. És una novel·la important per a mi com a escriptora”. La modestia li impedeix dir que el llibre és un pas endavant en la seva trajectòria, però molt probablement és així.

Publicada a Edicions de 1984, presenta la història més ambiciosa de Kremser. Ho és temàticament parlant, però també en l’aspecte cronològic. “El punt de partida és la Luiza, que ens explica la història de com va ser abandonada el dia del seu naixement per la seva mare i com, molts anys després, decideix anar a buscar-la”, resumeix. Quan diu abandonada, no pot evitar que se li aixequi una cella. La novel·la té un inici d’impacte: poc després de do-

nar a llum, la mare llança la seva filla per la finestra del cinquè pis de l’hospital on està ingressada abans d’esfumar-se. Només un cop de sort fa que la nena sigui recollida del cel pel Fergus, un musculós jugador de rugbi de Greenwich acabat de traslladar a Munic. “La petita Luiza creix amb el pare en un pis compartit d’estudiants –diu–. Un dels temes del llibre són les migracions. Hi ha emigrants, immigrants, remigrants... I la història passa al llarg de més de 100 anys”.

L’autèntica llar és l’afecte

En el trajecte cap a la mare, els lectors trobaran que “un grup de pagesos bavaresos deixen el país l’any 1883 i se’n van a fer les Amèriques, però en comptes d’arribar als Estats Units acaben anant a parar a la vall brasilera de Hinterdingen”. Kremser ha imaginat el lloc, però parteix d’un fet real, la creació de la colònia austroalemanya de Pozuzo en plena selva peruana a mitjans del segle XIX. “Hi havia tirolesos, bavaresos, catòlics i evangèlics barrejats –explica–. Després de passar dos anys creuant els Andes, durant els quals se’ls va morir la meitat de l’expedició i part del

Stefanie Kremser (Düsseldorf, 1967) a l’entrada de l’edifici on hi ha Edicions de 1984, on ha publicat la seva última novel·la. FRANCESC MELCION

bestiar, van arribar al lloc. I el més trist de tot és que allà es van barallar i van crear dos pobles: Pozuzo i Prússia”. L’autora hi va anar fa un temps. “Prússia és un lloc supernet, on hi ha l’Escola Alemanya –recorda–. Pozuzo, en canvi, és un caos molt alegre, on la població es va barrejar amb els indígenes i criolls. És curiós, però a Alemanya, la història no es coneix”.

Dos escenaris viscuts d’*El dia que vaig aprendre a volar* són la ciutat de Munic i São Paulo. “La meva mare és alemanya, i el pare, bolivià –diu–. Vaig créixer al Brasil dels 7 als 20 anys, i després vaig viure a Munic. Visc a Barcelona des del 2002, però l’últim any el vaig passar a Nova York”. Quan a Kremser li demanen

d’on és –parla amb fluïdesa alemany, portuguès, anglès, català i castellà– no sap què respondre. “La meva pàtria és un pis d’estudiants i una nevera compartida –bromeja–. El llibre parla de la importància que tenen les teves tradicions i arrels, que em sembla una cosa molt europea i espessa. L’afecte és l’autèntica llar de la Luiza. A casa, el pare, la mare i jo parlàvem una llengua i havíem crescut en països diferents. Tots tres hem aconseguit ser molt lliures. Vam créixer sense lligams ni obligacions”. Una de les preguntes clau del llibre és la següent: “Si no has arribat a conèixer un pare o una mare, pots alliberar-te de la seva herència en el teu caràcter o et determina igualment?” —

ARTS ESCÈNIQUES

Sobre la neurosi de la mestressa de casa

Crítica

SANTI FONDEVILA
BARCELONA

‘La llista’ TEATRE LLIURE

Fer la llista de la compra és útil per no deixar-se la costella de porc dels fideus a la cassola o les ametlles de la picada del fricandó. Fer la llista de coses pendents pot ser útil per fer-les, o perquè segueixin pendents. Però quan la vida quotidiana s’organitza de cap a peus amb llistes es produeix el que els psiquiatres consideren una obsessió neuròtica, darrere de la qual molt probablement hi ha altres alteracions psicològiques.

L’autora de *La llista*, la canadenc Jennifer Tremblay, ve a fer una denúncia del model femení de la societat benestant, en què s’exigeix a les dones ser eficients per respondre a les necessitats de la família sense tenir-les en compte. La mare que

protagonitza el monòleg de Laia Marull viu en un estat d’insatisfacció absoluta i constant. I fallistes. Es va equivocar anant a viure al camp. El paisatge l’oprimeix. Se sent sola i angoixada per la responsabilitat d’atendre els seus tres fills i la casa.

Laia Marull protagonitza *La llista*, de Jennifer Tremblay, al Teatre Lliure.

FELIPE MENA

Perquè tot funcioni. Per preservar l’ordre. L’excés de responsabilitat la portarà a sentir-se culpable de la mort de la seva veïna i única amiga. Algú completament oposat a ella. De fet, ens agradaria saber més de la Caroline, aquest personatge absent.

La llista es una funció que vol reflectir la buidor i l’opressió de la vida construïda sobre la superficialitat, el somni prefabricat. Va tenir un gran èxit al Canadà, però se surt de l’obra pensant que el que necessita aquesta dona és relaxar-se. Ens sembla un personatge sense profunditat. El dibuix d’un perfil sense arestes ni complexitats, per bé que l’exposició ambiciona una poètica escènica remarcada per les projeccions i la música.

La tasca, doncs, de l’actriu passa per omplir-la de ressorts emocionals que generin empatia. Laia Marull se’n surt només a mitges. La coreografia d’accions i moviments que desplega sota les ordres de la directora, Allegra Fulton, que justament va estrenar com a actriu la versió en anglès de l’obra, té algun punt d’artificial, de programada, de mecànica. Estem segurs que les funcions ajudaran l’actriu a descobrir la veritat oculta del personatge i a exhibir-la, tot i que això no creiem que el faci gaire més interessant. —